

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ అష్టమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ అష్టమః సర్గః ॥

సుగ్రీవేణ శ్రీరామం ప్రతి నిజదుఃఖనివేదనం శ్రీరామేణ తమాశ్వాస్య
తయోరుభయోర్భ్రాత్రోర్వైరస్య కిం కారణమితి ప్రశ్నకరణం

పరితుష్టస్తు సుగ్రీవస్తేన వాక్యేన హర్షితః |
లక్ష్మణస్యాగ్రజం శూరమిదం వచనమబ్రవీత్ || 4.8.1 ||

సర్వథాహమనుగ్రాహ్యో దేవతానాం న సంశయః |
ఉపపన్నో గుణోపేతః సఖా యస్య భవాన్ మమ || 4.8.2 ||

శక్యం ఖలు భవేద్ రామ సహాయేన త్వయానఘ |
సురరాజ్యమపి ప్రాప్తుం స్వరాజ్యం కిముత ప్రభో || 4.8.3 ||

సోఽహం సభాజ్యో బంధూనాం సుహృదాం చైవ రాఘవ |
యస్యాగ్నిసాక్షికం మిత్రం లభ్యం రాఘవవంశజం || 4.8.4 ||

అహమప్యనురూపస్తే వయస్యో జ్ఞాస్యసే శనైః |
న తు వక్తుం సమర్థోఽహం త్వయి ఆత్మగతాన్ గుణాన్ || 4.8.5 ||

మహాత్మనాం తు భూయిష్టం త్వద్విధానాం కృతాత్మనాం |
నిశ్చలా భవతి ప్రీతిర్దైర్యమాత్మవతాం వర || 4.8.6 ||

రజతం వా సువర్ణం వా శుభాన్యాభరణాని చ |
అవిభక్తాని సాధూనామవగచ్ఛంతి సాధవః || 4.8.7 ||

ఆఢ్యో వాపి దరిద్రో వా దుఃఖితః సుఖితోఽపి వా |
నిర్దోషశ్చ సదోషశ్చ వయస్యః పరమా గతిః || 4.8.8 ||

ధనత్యాగః సుఖత్యాగో దేశత్యాగోఽపి వానఘ |
వయస్యార్థే ప్రవర్తంతే స్నేహం దృష్ట్వా తథావిధం || 4.8.9 ||

తత్ తథేత్యబ్రవీద్ రామః సుగ్రీవం ప్రియవాదినం |
లక్ష్మణస్యార్థతో లక్ష్ణ్వా వాసవస్యేవ ధీమతః || 4.8.10 ||

తతో రామం స్థితం దృష్ట్వా లక్ష్మణం చ మహాబలం |
సుగ్రీవః సర్వతశ్చక్షుర్వనే లోలమపాతయత్ || 4.8.11 ||

స దదర్శ తతః సాలమవిదూరే హరీశ్వరః |
సుపుష్పమీషత్పత్రాఢ్యం భ్రమరైరుపశోభితం || 4.8.12 ||

తస్యైకాం పర్ణబహులాం శాఖాం భంక్త్వా సుశోభితాం |
రామస్యాస్తీర్య సుగ్రీవో నిషసాద సరాఘవః || 4.8.13 ||

తావాసీనౌ తతో దృష్ట్వా హనూమానపి లక్ష్మణం |
శాలశాఖాం సముత్పాట్య వినీతముపవేశయత్ || 4.8.14 ||

సుఖోపవిష్టం రామం తు ప్రసన్నముదఢిం యథా |
సాలపుష్పావసంకీర్ణే తస్మిన్ గిరివరోత్తమే || 4.8.15 ||

తతః ప్రహృష్టః సుగ్రీవః శ్లక్ష్యయా శుభయా గిరా |
ఉవాచ ప్రణయాద్ రామం హర్షవ్యాకులితాక్షరం || 4.8.16 ||

అహం వినికృతో భ్రాత్రా చరామ్యేష భయార్దితః |
ఋష్యమూకం గిరివరం హృతభార్యః సుదుఃఖితః || 4.8.17 ||

సోఽహం త్రస్తో భయే మగ్నో వనే సంభ్రాంతచేతనః |
వాలినా నికృతో భ్రాత్రా కృతవైరశ్చ రాఘవ || 4.8.18 ||

వాలినో మే భయార్తస్య సర్వలోకాభయంకర |
మమాపి త్వమనాథస్య ప్రసాదం కర్తుమర్హసి || 4.8.19 ||

ఏవముక్తస్తు తేజస్వీ ధర్మజ్ఞో ధర్మవత్సలః |
ప్రత్యువాచ స కాకుత్స్థః సుగ్రీవం ప్రహసన్నివ || 4.8.20 ||

ఉపకారఫలం మిత్రమపకారోఽరిలక్షణం |
అద్యైవ తం వధిష్యామి తవ భార్యాపహారిణం || 4.8.21 ||

ఇమే హి మే మహాభాగ పత్రిణస్తిగ్మతేజసః |
కార్తికేయవనోద్భూతాః శరా హేమవిభూషితాః || 4.8.22 ||

కంకపత్రపరిచ్ఛన్నా మహేంద్రాశనిసన్నిభాః |
సుపర్వాణః సుతీక్ష్ణాగ్రాః సరోషా భుజగా ఇవ || 4.8.23 ||

వాలిసంజ్ఞమమిత్రం తే భ్రాతరం కృతకిల్బిషం |
శరైర్వినిహతం పశ్య వికీర్ణమివ పర్వతం || 4.8.24 ||

రాఘవస్య వచః శ్రుత్వా సుగ్రీవో వాహినీపతిః |
ప్రహర్షమతులం లేభే సాధు సాధ్వితి చాబ్రవీత్ || 4.8.25 ||

రామ శోకాభిభూతోఽహం శోకార్తానాం భవాన్ గతిః |
వయస్య ఇతి కృత్వా హి త్వయ్యహం పరిదేవయే || 4.8.26 ||

త్వం హి పాణిప్రదానేన వయస్యో మేఽగ్నిసాక్షికం |
కృతః ప్రాణైర్బహుమతః సత్యేన చ శపామ్యహం || 4.8.27 ||

వయస్య ఇతి కృత్వా చ విస్త్రబ్ధః ప్రవదామ్యహం |
దుఃఖమంతర్గతం తన్నే మనో హరతి నిత్యశః || 4.8.28 ||

ఏతావదుక్త్వా వచనం బాష్పదూషితలోచనః |
బాష్పదూషితయా వాచా నోచ్ఛైః శక్నోతి భాషితుం || 4.8.29 ||

బాష్పవేగం తు సహసా నదీవేగమివాగతం |
ధారయామాస ధైర్యేణ సుగ్రీవో రామసన్నిధౌ || 4.8.30 ||

స నిగృహ్య తు తం బాష్పం ప్రమృజ్య నయనే శుభే |
వినిఃశ్వస్య చ తేజస్వీ రాఘవం పునరూచివాన్ || 4.8.31 ||

పురాహం వాలినా రామ రాజ్యాత్ స్వాదవరోపితః |
పరుషాణి చ సంశ్రావ్య నిర్ధూతోఽస్మి బలీయసా || 4.8.32 ||

హృతా భార్యా చ మే తేన ప్రాణేభ్యోఽపి గరీయసీ |
సుహృదశ్చ మదీయా యే సంయతా బంధనేషు తే || 4.8.33 ||

యత్నవాంశ్చ స దుష్టాత్మా మద్వినాశాయ రాఘవ |
బహుశస్త్రతృయుక్తాశ్చ వానరా నిహతా మయా || 4.8.34 ||

శంకయా త్వేతయాహం చ దృష్ట్వా త్వామపి రాఘవ |
నోపసర్పామ్యహం భీతో భయే సర్వే హి బిభ్యతి || 4.8.35 ||

కేవలం హి సహాయా మే హనుమత్ప్రముఖాస్త్విమే |
అతోఽహం ధారయామ్యద్య ప్రాణాన్ కృచ్ఛగతోఽపి సన్ || 4.8.36 ||

ఏతే హి కపయః స్నిగ్ధా మాం రక్షంతి సమంతతః |
సహ గచ్ఛంతి గంతవ్యే నిత్యం తిష్ఠంతి చాస్థితే || 4.8.37 ||

సంక్షేపస్త్వేష మే రామ కిముక్త్యా విస్తరం హి తే |
స మే జ్యేష్ఠో రిపుర్భూతా వాలీ విశ్రుతపౌరుషః || 4.8.38 ||

తద్వినాశేఽపి మే దుఃఖం ప్రమృష్టం స్యాదనంతరం |
సుఖం మే జీవితం చైవ తద్వినాశనిబంధనం || 4.8.39 ||

ఏష మే రామ శోకాంతః శోకార్తేన నివేదితః |
దుఃఖితః సుఖితో వాపి సఖ్యుర్నిత్యం సఖా గతిః || 4.8.40 ||

శ్రుత్వైతచ్చ వచో రామః సుగ్రీవమిదమబ్రవీత్ |
కిం నిమిత్తమభూద్ వైరం శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః || 4.8.41 ||

సుఖం హి కారణం శ్రుత్వా వైరస్య తవ వానర |
ఆనంతర్యాద్ విధాస్యామి సంప్రధార్య బలాబలం || 4.8.42 ||

బలవాన్ హి మమామర్షః శ్రుత్వా త్వామవమానితం |
వర్ధతే హృదయోత్కంఠీ ప్రావృడ్వేగ ఇవాంభసః || 4.8.43 ||

హృష్టః కథయ విస్త్రభో యావదారోప్యతే ధనుః |
సృష్టశ్చ హి మయా బాణో నిరస్తశ్చ రిపుస్తవ || 4.8.44 ||

ఏవముక్తస్తు సుగ్రీవః కాకుత్స్థేన మహాత్మనా |
ప్రహర్షమతులం లేభే చతుర్భిః సహ వానరైః || 4.8.45 ||

తతః ప్రహృష్టవదనః సుగ్రీవో లక్ష్మణాగ్రజే |
వైరస్య కారణం తత్త్వమాఖ్యాతుముపచక్రమే || 4.8.46 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే అష్టమః సర్గః ||